

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i reglerne om det amtskommunale fællesskab på Bornholm.

(Lovforslaget findes i tillæg C. sp. 529).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Smørum): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at forelægge forslag til lov om ændring i reglerne om det amtskommunale fællesskab på Bornholm, således som forslaget uforandret er vedtaget i det andet høje ting.

Der har fra gammel tid bestået den særordning på Bornholm, at amtsråds kredsen ikke alene omfatter øens sognekommuner, men også samtlige købstæder. Denne ordning, der er historisk og traditionelt begrundet, har bl. a. fundet udtryk i lov nr. 98 af 4. marts 1918, hvorved der er fastsat nærmere bestemmelser om fordelingen af Bornholms amtsfonds udgifter mellem land og by. Til grund for loven lå en overenskomst af 1917, som byrådene og de landbovalgte medlemmer af amtsrådet havde indgået til fastsættelse af de nærmere vilkår for fællesskabets beståen.

Denne overenskomst er for nylig på foranledning af landkommunernes repræsentanter i amtsrådet blevet ændret på visse punkter, og nærværende forslag tilsigter nu at skabe lovhjæmmel for fællesskabets fortsættelse på de ændrede vilkår.

Jeg må finde det rigtigst, at det særegne amtskommunale fællesskab på Bornholm søges bevaret, i betragtning af at der er enighed mellem de deltagende parter.

Med hensyn til forslagens nærmere bestemmelser skal jeg fremhæve følgende.

I medfør af den nævnte lov af 1918 samt en kgl. anordning af 18. april s. å. er udgifter til sygehusvæsen på Bornholm hidtil blevet fordelt mellem land og by efter folketal. Efter den nu indgåede overenskomst skal sygehusudgifterne fremtidig fordeles efter sygedage, hvorved opnås en mere retfærdig fordeling af udgifterne, idet landbefolkningen erfaringsmæssigt benytter sygehuse mindre end købstædernes befolkning. 1918-loven foreslås herefter ændret således, at der ved kgl. anordning kan fastsættes regler svarende til overenskomstens bestemmelse om udgiftsfordelingen.

I forbindelse hermed har man fundet det hensigtsmæssigt at ændre reglerne om ydelse af tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond til nedbringelse af sygehusudgifterne på Bornholm således, at tilskuds-

ordningen kommer til at stemme overens med, hvad der gælder i det øvrige land.

Endelig indeholder forslaget en bestemmelse, der giver adgang til ved kgl. anordning at gennemføre den ved den nye overenskomst aftalte ordning, at beslutninger i vejsager og om udgifter iøvrigt, der fordeles på købstæder og landkommuner efter hartkorn, fremtidig udelukkende skal træffes af de landbovalgte medlemmer af amtsrådet. Også på dette punkt er der tale om at gennemføre en ordning, der svarer bedre til, hvad der gælder i det øvrige land. På Bornholm bevares købstadrepræsentanterne dog adgangen til at deltage i forhandlingen om disse sager i amtsrådets møder.

Overenskomstens bestemmelser vil iøvrigt kunne gennemføres rent administrativt.

Da overenskomsten skal finde anvendelse fra den 1. april at regne, foreslås det, at loven træder i kraft på denne dag.

Med disse ord vil jeg gerne anbefale dette lovforslag til det høje tings velvillige og hurtige behandling.

Axel Berg: Det her foreliggende lovforslag er i virkeligheden en understregning af det amtskommunale fællesskab, der er praktiseret på Bornholm, et forhold, der vel er særegent netop for denne landsdel, og endvidere et forhold, der har historisk hævd og tradition. Fællesskabet hviler i og for sig på et dobbelt grundlag. For det første på et økonomisk fællesskab, der går helt tilbage til året 1741 — det har altså eksisteret i over 200 år —, for det andet på et repræsentativt fællesskab, der går så langt tilbage som til året 1850. Men selve lovforslaget er også udtryk for et stærkt ønske indentor de bornholmske købstæder og landkommuner om en fortsat bevarelse af dette fællesskab.

Som nævnt har der på Bornholm siden 1741 bestået en for land- og købstadkommuner fælles amtsfond, hvoraf visse udgifter udredes, og senere er andre udgifter ført ind under dette fællesskab. I 1857 blev den ordning truffet, at udgifterne blev pålagt byerne med 1/3 og landet med 2/3. Dette forhold svarede så nogenlunde til folketallet dengang. Derimod blev vejudgifterne fordelt efter det på jorderne hvilende hartkorn.

Efterhånden førte jo udviklingen, som naturligt var, med sig, at befolkningsfordelingen forrykkedes til fordel for byerne, og dette afstedkom igen, at fordelingen af udgifterne ikke fortsat svarede til det oprindelige grundlag. Ved vedtagne ændringer i årenes løb opnåedes der visse overenskomster